

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HERTHA

TIDSKRIFT FÖR DEN SVENSKA
KVINNORÖRELSEN
UTGIVEN AV FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET
❧ REDAKTÖR: ELLEN KLEMAN ❧

ÅRGÅNG 5
HÄFTE 20
1918

D a m v ä s k o r

✎ *Nyheter* ✎

inkomma ständigt i alla prislägen.

G. Gahm

26 Drottninggatan 26 • Stockholm

HERTHA

ÅRGÅNG V

15 DECEMBER 1918

HÄFTE 20

HERTHA 1919.

Med spörjande förhoppning blicka vi mot det nya året. Man vill ha lov att tro att nu, när en gräns satts för dödandet, de skapande och återuppbyggande makterna må taga vid och lyfta världen upp mot en ljusare framtid. Ännu är väl mörker och kaos, men den nya dagens gryning synes skymta.

Fredsdagens inbrott, med vad den har av ansvar och krav på dem som nu leva, är av bestämmande vikt lika fullt för de folk, som undgått att dragas in i kriget, som för dem, som sugits in i krigsvirveln. Den blir bestämmande för männens som för kvinnornas liv. I alldeles speciell mening för kvinnornas, som i denna jäsnings- och rekonstruktionsperiod i stor utsträckning för första gången komma med som ansvarig del av nationerna.

Även vi svenskor ha nu förvissning om att det nya året medför erkännandet av vårt fullberättigade medborgarskap. Tyngre förpliktelser än vad vi under lugnare förhållanden någonsin anade för detta med sig. Ansvaret för att de bli fyllda ligger på oss alla.

För *Hertha* ligger som främsta uppgiften att i sin mån bidra till att kvinnorna fatta sitt ansvar och sina skyldigheter på denna punkt. Som ledande princip för det arbete vi under året vilja nedlägga med avseende härför har synts oss vikten att söka klarlägga var vi nu stå efter denna världsförödelsens svepande storm, vad som i själva verket ohjälpligt ramlat i spillror, vad som med evighetsvärdens stämpel räddat sig ur förödelser. Endast med detta klargjort för oss kunna vi, så långt våra krafter räcka, göra vår insats i världstätteruppbyggandets tjänst. Under rubriken *Krigets facit* i en serie artiklar av bl. a. Hilma Borelius, Anna Lenah Elgström, Emilia Fogelklou, Elin Wägner vill *Hertha* göra ett försök till utredning av dessa frågor.

I övrigt har Hertha att räkna med samma goda medarbetarstab som under gångna år underlättat dess uppgift. Det nya året medför emellertid en förändring av utgivningsförhållandena. Kristidens tryck med dess rent praktiska, svårigheter kvarstår i sin fulla tyngd. För Hertha är detta djupt kännbart med avseende på tryckningskostnaderna. De abnormt uppdrivna priserna på allt tryckeriarbete, papper m. m. lämna ingen möjlighet kvar att för det kommande året bibehålla tidskriften oförändrad till samma prenumerationsavgift som förut. Styrelsen har vid övervägande av frågan kommit till den åsikten, att man bör undvika ett fördyrande av prenumerationen och hellre genom en inskränkning av häftenas antal balansera de ökade utgifterna för utgivningen. Beslutet har blivit att Hertha 1919 utkommer med ett häfte i månaden med undantag, såsom hittills, för juli och augusti, då uppehållet för sommaren infaller. Vi hoppas att detta endast skall behöva bli en tillfällig åtgärd och att man snart nog, när normala förhållanden åter inträda, i samma utsträckning som förut skall kunna ge ut Hertha.

För redaktionen ställer sig nu uppgiften att med det reducerade utrymmet kunna ge det mesta och bästa möjliga. Vi hoppas att genom ett omsorgsfullt avvägande av innehållet kunna på ett tillfredsställande sätt ge våra läsare kompensation för den kvantitativa minskningen. Genom på en gång strängare koncentrerings och vidgad översiktlighet i de artiklar, som tidskriften enligt sitt program som organ för den svenska kvinnorörelsen främst måste lämna plats för, skall vid sidan av dessa utrymme i ganska vid utsträckning kunna beredas åt uppsatser i frågor av kulturellt, litterärt och allmängiltigt intresse. Vi hoppas kunna utlova ett på en gång instruktivt, omväxlande och roande innehåll.

Hertha utkommer således under 1919 med ett häfte i månaden, med undantag av juli och augusti.

Priset blir som förut för förbundsmedlemmar kr. 4,50 pr år med prenumeration genom Fredrika-Bremer-Förbundets byrå, 48 Klarabergsgatan, Stockholm.

För icke-förbundsmedlemmar sker prenumeration å närmaste postanstalt eller bokhandel, likaledes med samma pris som förut, kr. 6:— pr år, kr. 3,25 pr halvår, kr. 1,75 pr kvartal.

Redaktionen.

Barnmorskornas lönefråga.

Steg för steg har frågan om barnmorskeväsendets ordnande i Sverige måst kämpa sig fram. Det har å ena sidan gällt att söka skaffa sakkunnig hjälp åt barnaföderskor även å den mest avlägsna landsbygd, å andra sidan att förmå stat och kommun tillförsäkra barnmorskorna en anständig bärning.

Motståndet från riksdag och myndigheter har varit svårt att övervinna. Lång och mödosam har vägen varit, trots att ivriga förespråkare för barnmorskornas krav ej saknats även utom deras eget läger. Så har ju som bekant Fredrika-Bremer-Förbundet tagit sig an deras sak och vid sitt årsmöte 1917 i en resolution yrkat på reformer av deras ställning. Nu äntligen synas emellertid bättre tider randas i och med det förslag Kungl. medicinalstyrelsen den 6 okt. 1917 framlagt till barnmorskeväsendets ordnande.

Frågans utveckling är i korthet följande. Först vid 1908 års riksdag lyckades det regeringen genomdriva en lag om kommuns skyldighet att anställa barnmorska mot minimilön av 300 kr., fri bostad och vedbrand samt ersättning för varje förlossning enligt av kommunen bestämd taxa. Från barnmorskevänligt håll framhölls redan då denna minimilöns otillräcklighet, och yrkande om dess höjande till 400 kr. framställdes, men riksdagen beslöt 300 kr. Det visade sig dock snart att de kommunalt anställda barnmorskorna fingo att kämpa med ekonomiska svårigheter och på

sina håll nedsjönko i förmlig misär. Vid riksdagarna 1912 och -13 förekom frågan om höjning av minimilön, men utan resultat.

Svenska barnmorskeförbundet vände sig då 1914 till konungen med anhållan om förhöjning av minimilön till 500 kr. jämte två ålderstillägg samt att staten även skulle bidra till barnmorskornas avlöning med skäligt belopp. Frågan remitterades till medicinalstyrelsen, som satte i gång en lång och tidsödande utredning om hithörande frågor. Barnmorskornas nödläge tilltog, och från flera håll fingo barnmorskorna understöd i sin strävan efter bättre existensförhållanden. Vid 1917 års riksdag framkom förslag till åtminstone tillfällig förbättring dels i form av kristidsunderstöd, dels i form av minimilönens höjande till 400 kr. Båda förslagen gingo igenom. Svenska barnmorskeförbundet hade under tiden (mars 1917) inkommit med förnyad anhållan till Kungl. Maj:t om ytterligare förhöjning av minimilön till 800 kr. samt två ålderstillägg å 100 kr. vardera.

Kungl. medicinalstyrelsen har efter vederbörlig och allsidig utredning av barnmorskefrågan i oktober 1917 avlämnat sitt utlåtande med förslag till väsentliga ändringar i barnmorskeväsendet, som om de godkännas av regering och riksdag giva barnmorskorna en betydligt förbättrad ställning. Medicinalstyrelsen föreslår grundavlöning å minst 800 kr. jämte två ålderstillägg, vardera

å 100 kr. efter fem, respektive tio års väl vitsordad tjänstgöring, dessutom tjänlig bostad och nödigt bränsle eller ersättning därför. Denna ersättning får ej understiga 250 kr. (enl. nuvarande lag 100 kr.) med tjänlig bostad, minst 2 rum och kök, jämte uthus och planteringsland. Dessutom bör barnmorska kostnadsfritt tillhandahållas alla för förlossningsbiträde erforderliga förbrukningsartiklar samt där så lämpligen kan ske telefon.

De ökade kostnader, som denna betydande löneförhöjning medför, har medicinalstyrelsen föreslagit att staten och landstingen skulle dela. Kommunen skulle betala halva minimilönen, sålunda samma summa som efter 1917 års ökning av minimilönen till 400 kr. f. n. utgör kommunens utgift för barnmorskelön. Dessutom tjänlig bostad och bränsle samt kostnaden för antiseptica, bomull o. d. samt telefon. Landstingets bidrag bör bestämmas till 200 kr. jämte pensionsavgift å minst 10 kr. årligen samt hälften av ålderstilläggen. Staten i sin tur bör bidra med 200 kr. samt återstående hälften av ålderstilläggen.

Utom den fasta avlöningen skall barnmorska erhålla ersättning för varje för rättning som hittills enligt taxa, som bör omfatta förlossningar, missfall, förundersökningar, efterbehandling, yrkesupplysning per telefon o. d. Barnmorska bör äga rätt till 14 dagars semester utan löneavdrag. Vid tjänstledighet på grund av sjukdom bör hon endast avstå landstingsbidraget för sjukdomstiden.

Förslaget om lagstadgad semester för distriktsbarnmorska samt om bibehållandet av större delen av avlöningen un-

der sjukdom medför ett betydligt ökat behov av vikarierande barnmorskor. Medicinalstyrelsen föreslår därför enligt danskt mönster införande av reservbarnmorskor, som till erforderligt antal anställas i varje län mot årlig avlöning av 200 kr. samt vid förordnande dagavlöning av 3 kr. jämte reseersättning mot skyldighet att stå till disposition vid förefallande behov.

Barnmorska anställas f. n. utan uppsägningstid av respektive kommunalnämnd och får härigenom i förhållande till denna en osäker och oskyddad ställning. Det har ej heller sänkts exempel på att maktmissbruk förekommit från nämnden eller dess ordförandes sida.

Av skäl som här ej är tillfälle att vidröra föreslår medicinalstyrelsen att varje län skall uppdelas i ett visst antal barnmorskedistrikt och att för varje län utses en distriktsstyrelse av 4 personer med förste provinsialläkare som självskriven ordförande. Denna styrelse antager med 5 månaders ömsesidig uppsägningstid barnmorska, beviljar semester och utsänder vid behov vikarier och äger även bestämma distriktsbarnmorskans bostad samt fastställa taxorna m. m.

Genom denna anordning har man sökt trygga barnmorskornas ställning och även förekomma de nu så vanliga grälen mellan kommuner med gemensam barnmorska om dennas bostad, lön etc. Dessutom är barnmorskestyrelsens uppgift att på det hela taget befrämja barnmorskeväsendet och ordnandet av förlossningshjälp inom länet.

Kungl. medicinalstyrelsens förslag bjuder barnmorskorna sålunda en vä-

sentligt förbättrad ställning. Dubbla minimilönen, ålderstillägg, lagstadgad semester, obetydlig reducering av lönen vid sjukdom samt en betydligt säkrare ställning i förhållande till den överordnade myndigheten. Det är att hoppas att förslaget skall vinna landtingens och riksdagens bifall samt att alla de, en-

skilda som korporationer, som förut varmt intresserat sig för barnmorskefrågan, icke skola vila utan fortfarande arbeta för frågans slutgiltiga lösning i överensstämmelse med Kungl. medicinalstyrelsens förslag.

ADA NILSSON.

De svenska kvinnornas fredsröster

Vapenstilleståndet har endast medfört ett relativt lugn. Kanonerna ha tystnat, och det dödas icke längre med krigets vapen. Men hoppet om en rättsfred eller om en försonlig fred växlar med fruktan för att våldsprinciper ännu skola få bli rådande.

Kvinnorna ha inte kunnat stå tysta vid sidan av vad som sker eller håller på att förberedas utan att ge ord åt sitt eget starka krav på att verklig fredsvilja nu måtte taga ledningen. Dels genom instämmanden i från annat håll emanerande uttalanden, dels i på eget initiativ gjorda, ha de givit uttryck åt de fredsönskningar, som besjäla dem.

I det krav på en försonlig fred, som utgått från svenska kommittén av Världsförbundet för mellanfolkligt samförstånd genom kyrkosamfunden, ha genom ordförandena följande föreningar instämt: Vita Bandet, Sveriges Moderata Kvinnoförbund, Sveriges K. F. U. K., Svenska Kvinnornas Nationalförbund, Moderata Kvinnors Rösträttsförening, Fredrika-

Bremer-Förbundet och Allm. Svenska Missionskonferensens kvinnokommitté.

Svenska sektionens av Internationella kvinnokommittén för varaktig fred vädjan till samling kring Wilsons fredsprogram har undertecknats av: Föreningen Frisinnade kvinnors styrelse, Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt, Socialdemokratiska kvinnornas centralstyrelse, Socialdemokratiska kvinnornas samorganisationsstyrelse, Svenska lärarinnornas fredsgrupps styrelse och Vita Bandets centralstyrelse.

Ellen Keys varmhjärtade vädjan — till vilket Selma Lagerlöf fogat ett instämmande uttalande — till kvinnorna i segerlanden att med sina hjärtans hela kraft verka för att Tysklands hungrande mödrar och barn mättas har samlat 18,935 enskilda undertecknare. Därtill ha genom sina centralstyrelser och verkställande utskott följande föreningar anslutit sig: Svenska kvinnornas nationalförbund, Fredrika-Bremer-För-

bundet, Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt, Moderata kvinnors rösträttsförening, Frisinnade kvinnor, Sveriges moderata kvinnoförbund, Socialdemokratiska kvinnornas centralstyrelse, Svenska sektionen av Internationella kvinnokommittén för varaktig fred och Föreningen Kvinnor i statens tjänst. Dessutom ha följande lokala organisationer instämt: Kvinnoklubben i Stockholm, Persbergs F. K. P. R., Västerås fosterländska kvinnoförbund, Ulricehamns fosterländska kvinnoförbund och Nationalförbundet för Värmlands kvinnoklubb.

Även från Danmark ha instämmanden i denna vädjan kommit, av vilka

kan nämnas: fru Mathilde Bajer, borgerrepresentanterna Julie Arenholt, Andrea Brockman och Tora Knudsen, formanden för Danske Kvinders Nationalråd Henni Forchhammer, doktor Estrid Hein, doktor Valfrid Munch-Petersen, medlemmarna av danska sektionen av I. C. W. P. P. Eline Hansen, Clara Tybjerg, Eva Moltesen, Thora Daugaard och Louise Wright, mag. phil. Helene Berg, typograf Henriette Crona, formanden för Kemisk Malerforening Thyra Manicus Hansen, författarinnorna Emma Gad, Ingeborg Maria Sick, Thit Jensen-Fenger och Frede Thomsen, redaktör Gyrithe Lemche och professorn Anna Poulsen.

Giftermålsbalkens revision.

Svenska kvinnoföreningar uttala sig om lagberedningens förslag.

Styrelserna för Fredrika-Bremer-Förbundet, Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt och Socialdemokratiska Kvinnornas Centralstyrelse ha i skrivelse till konungen framhållit vissa synpunkter med avseende på det av lagberedningen avgivna förslaget till revision av giftermålsbalken och delar av ärvdabalken.

Skrivelsen börjar med ett påpekande av att kvinnorna med tillfredsställelse se de principer de önskat genomförda utgöra grundvalen för förslaget. Hustrun intar en med mannen sidordnad ställning, hustruns arbete i hemmet har tillbörligt värdesatts, på samma gång som hon erhållit större ekonomisk självständighet än som förut varit fallet.

Det av kvinnoföreningarna tidigare framförda önskemålet, att lagen måtte

uppställa och utforma olika förmögenhetsrättsliga system på grundval av såväl gemensam som enskild äganderätt med frihet för de blivande makarna att välja mellan dessa, ävensom med rätt för dem att under äktenskapet övergå från ett system till ett annat, har i det nu gjorda uttalandet frångåtts. I skrivelsen förklaras, att med den gestaltning makarnas äganderättsförhållanden fått enligt förslaget anses den föregående ståndpunkten icke böra vidhållas. Då makarna inbördes blivit avtalsberättigade och således även under äktenskapet kunna med varandra träffa överenskommelser angående sina ekonomiska förhållanden, anses att någon olägenhet inte behöver uppstå av att endast ett förmögenhetsrättsligt system legaliserats.

I fråga om föräldramyndigheten en-

ligt förslaget framhålles i skrivelsen, att de skäl som förebringas för att fadern ensam skall vara förmyndare för de omyndiga barnen icke synas övertygande. Någon större olägenhet av att förmynderskapet utövades av föräldrarnas gemensamt borde icke kunna uppstå, men genom att fadern ensam tillerkändes rätten att sköta barnets ekonomiska angelägenheter, kunde moderns inflytande med avseende på barnets uppfostran och utbildning bli ganska illusoriskt. Vårnaden har enligt förslaget tillerkänts makarna i förening, men som vårdnad och förmynderskap i den allmänna uppfattningen svårligen komma att hållas åtskilda, kommer fadern lätteligen att stå som den, vilken ensam äger att utöva bestämmanderätten över barnet. Enligt undertecknade styrelsers uppfattning vore därför önskvärt att även modern erhöle del i förmynderskapet över de omyndiga barnen.

Som särdeles betänkelig framhålles förslagens bestämmelse att barn självt skulle äga rätt att uppsäga ett med föräldrarnas samtycke ingånget arbetsavtal och därefter ensamt träffa nytt avtal om arbete. Skrivelsen påyrkar föräldrarnas rätt att intill barnet fyllt 16 år medverka vid arbetsavtals hävande och vid uppgörande av nytt sådant.

Med avseende på äktenskapliga tvisters handläggande framhålles i skrivelsen som önskemål att vid såväl rent äktenskapliga sådana som vid frågor rörande barnen den kvinnliga erfarenhetens inflytande borde tryggas genom inrättande av specialdomstolar bestående av män och kvinnor, eller också på annat sätt. Synpunkterna härutinnan hade undertecknade för avsikt att framlägga för processkommissionen.

Beträffande den föreslagna bestämmelsen att hustrun bärers mannens namn, men efter anmälan kan till mannens foga sitt eget, framhålles att detta icke tillmötesgår ett ävenledes förefintligt önskemål, att tillfälle bör beredas gift

kvinnas, som så önskar, att fortfarande bära uteslutande sitt eget namn. Verkliga skäl härför kunna finnas, såsom då hon exempelvis före äktenskapet under eget namn gjort sig känd som yrkesutövare. Som det icke heller synes undertecknarna erforderligt att kvinnans civilstånd som gift eller ogift i högre grad än mannens kommer till uttryck i namnet, påyrkar skrivelsen att gift kvinna borde, när hon så önskar, ha rätt att efter vederbörlig anmälan behålla eget namn.

*

Till skrivelsen har fru Bertha Nordenson, vilken jämte andra delegerade från de tre föreningarna varit utsedd att handlägga densamma, fogat en reservation mot den i skrivelsen framkomna uppfattningen med avseende på ordnandet av makars förmögenhetsrättsliga förhållanden.

Med beklagande av att lagberedningen ej uppställt olika system för ordnandet av de ekonomiska förhållandena inom äktenskapet, framhåller fru Nordenson att det nya lagförslaget endast synes på tillfredsställande sätt ha ordnat det ekonomiska mellanhavandet i äktenskap, där den ena eller bådadera makarna medföra förmögenhet i boet. I de fall, där enda inkomstkällan är lön för arbete, vilket då vanligen härrör från mannens verksamhet, anser reservanten däremot hustruns ekonomiskt självständiga ställning föga tillgodosedd, en åsikt som hon stöder med anförande av förslagens egen motivering på åtskilliga punkter.

Reservationens slutyrkande är att lika väl som enligt förslaget make äger att vid äktenskapets upplösning eller vid boskillnad utfå sin giftorätt i andre makens giftorättsgods, borde make under äktenskap äga omedelbar rätt att utbetomma hälften av andre makens inkomst av arbete. Härmed skulle följa skyldighet för

båda makarna att med lika delar bidra till hemmets och familjens underhåll; vad som sedan återstode, kunde utgöra giftorättsgods. Denna anordning borde in-

föras som ett av flera system och inarbetas i det nya förslaget till giftermålsbalk.

Organisationsfrågan inom privatskolornas lärarinnekår.

På begäran införes härnedan en skrivelse från Göteborgskretsen av Flick- och samskoleföreningen till kollegierna vid Sveriges privatläroverk.

Göteborgs Högre flickskolors och samskolors kretsörening upptog vid sitt sammanträde den 19 sept. d. å. till behandling följande fråga: Är en ny förening omfattande landets lärarinnekår av behovet påkallad? Frågan inleddes med föredrag av fröken Olga Palm, varefter vidtog en lång och livlig diskussion. Till sist beslöt kretsöreningen med stark majoritet att besvara den föreliggande frågan med nej samt beslöt även att, på grund av frågans vikt för Sveriges flick- och samskolor och för den i dem arbetande lärarinnekåren, delgiva övriga städers lärarinnor sin uppfattning i denna sak.

Kretsöreningen framlägger därför härnedan de skäl, på vilka den grundat sin ställning till ifrågasatt bildande av en ny riksorganisation av lärarinnorna vid Sveriges flick- och samskolor. Den har nämligen sig bekant, att förslag framkommit om landsortslärarinnornas anslutning till det nybildade Flick- och samskoleförbundet i Stockholm.

Det föreslagna riksförbundet skulle liksom den sedan 17 år arbetande Flick- och samskoleföreningen verka för att främja lärarinnornas gemensamma intressen. Dess medlemmar skulle bestå av samma personer, som utgöra den stora majoriteten i den redan existerande föreningen. Denna senare förening

står öppen för hela den arbetande personalen vid skolorna och har under de gångna åren utfört ett arbete, som betydligt förbättrat skolornas och deras lärarekårs ställning, bl. a. tagit initiativ för åstadkommande av lönereglering, pensions- och vikariatskassa, verkat för höjande av resestipendier åt lärarinnorna, för understöd åt lärarinnor vid indragna skolor, för ålderdomshem, för tillfällig löneförbättring och krigstidshjälp, för tilläggs pensioner åt äldre lärarinnor, upprättat en byrå för att tillhandagå lärarekåren med råd och upplysningar samt ombesörja platsförmedling o. s. v. Den har ock genom remisser från myndigheterna fått ett visst officiellt erkännande, varför det vore oklokt att genom inrättande av en ny förening med samma syfte och avsedd för i huvudsak samma kategori medlemmar verka en splittring av lärarinnekåren, varigenom dess ställning utåt bleve försvagad.

Att bilda en ny förening på den grund att man i något avseende vore missnöjd med Centralstyrelsen eller med den lokala kretsstyrelsen vore intet bärande skäl, enär det ligger i föreningsmedlemmarnas hand att tillsätta dessa förtroendeposter och sålunda vaka över att dessa givas åt personer med känsla för hela lärarepersonalens och skolornas bästa och med vilja att offra tid och krafter för de gemensamma angelägenheterna. De lokala kretsstyrelserna väljas en gång om året, och Centralstyrelsen väljes som

bekant vid föreningsmöte, som hålles samtidigt med allmänt flickskolemöte, och sådant möte är bestämt att trots kristidens alla svårigheter hållas sommarens 1919.

Enligt vad kretsföreningen fått sig meddelat skulle den tilltänkta riksorganisationen omfatta endast lärarinnorna vid skolorna med uteslutande av föreståndarinnorna. Denna uppdelning av den vid skolorna arbetande personalen anser kretsföreningen vara synnerligen olämplig, enär föreståndarinnorna i det stora flertalet av Sveriges flick- och samskolor med avseende å avlöning, rättslig ställning m. m. stå i samma förhållande till skolägarne, staten och kommunen som övriga lärarinnor, varför deras intressen måste sammanfalla. Även så vore det mycket egendomligt att i frågor av pedagogisk eller skolorganisatorisk art från diskussionen utestänga de personer, som just genom sin ställning äro mest tvingade att sätta sig in i dessa spörsmål. Att i ett ringa fåtal skolor, särskilt i Stockholm, föreståndarinnan även är ägare av skolan, kan ej vara tillräcklig orsak till en sådan uppdelning av hela Sveriges lärarinnekår. Visserligen samlas i Stockholm föreståndarinnorna till ett s. k. Ledareförbund, och i Göteborg sammantråda föreståndarinnorna utan att hava någon förening för att rådslå om gemensamma skolangelägenheter (om lovdagar, om gemensamma fester, om terminsavgifternas höjande eller dyl.), men detta kan ej vara något skäl för en lärarinnornas speciella förening, då nämnda sammankomster ej ha till ändamål att behandla föreståndarinneintressen, och ännu mindre finnes någon rikssammanslutning i dylikt syfte. Att däremot lärarinnorna på en ort bilda en diskussionsförening utan tillträde för föreståndarinnorna för att mera ogenerat dryfta en del spörsmål, anser kretsföreningen vara något helt annat än bildandet av en riksorganisation, avsedd att behandla de stora,

för lärarepersonalen eller skolorna gemensamma frågorna. För dessas behandling borde hela lärarekåren vid flick- och samskolorna stå samlad i en och samma förening utan uteslutande av en viss grupp av kårens medlemmar, liksom ej heller rektorerna äro uteslutna ur läraresällskapen eller överlärarne ur folkskollärares föreningar.

Göteborgs kretsförening uttalar till sist den förhoppningen, att det ökade intresset inom lärarinnekåren för gemensamma angelägenheter ej må resultera i en splittring, utan i stället giva ökad styrka och livaktighet åt arbetet inom den förening, som hittills utgjort organ för hela Sveriges flick- och samskolevärld.

Akademiskt bildade kvinnors förening hade den 30 november årsmöte. Ordföranden inledde mötet med att lämna en sammanfattande redogörelse för föreningens arbete alltifrån dess stiftande år 1904 och uppehöll sig särskilt vid de två viktigaste data i föreningens liv, 1909 års riksdagsbeslut om ändring av R. F. § 28, varigenom det grundlagsenliga hindret för kvinnors tillträde till vissa tjänster med kunglig fullmakt undanröjdes, och grundlagsändringens första förverkligande genom 1918 års riksdagsbeslut, som löste den omdebatterade frågan om kvinnliga lärare vid statsläroverken. Föreningen hade nu att inrikta sitt arbete på att få likställigheten mellan män och kvinnor med samma kompetens genomförd på nya arbetsområden, dels sådana, som falla under 1909 års grundlagsändring, dels sådana, för vilkas öppnande för kvinnor krävas nya grundlagsändringar.

Ordföranden uttalade till sist den förhoppningen, att kvinnorna i en snar framtid med röstsedeln i hand skulle själva direkt kunna verka för en snab-

bare lösning av de speciella kvinnofrågorna.

Härefter vidtog val av styrelse. I stället för ordföranden, doktor Karolina Widerström, och sekreteraren, fil. kand. Adèle Philipsson, vilka undanbett sig återval, utsågos doktor Alma Sundquist och fil. kand. Ebba Nordenson. Övriga styrelsemedlemmar blevo fil. dr. Anna Ahlström, fil. mag. Ester Lager och juris kand. Eva Andén. Till suppleanter valdes docenten Eva Ramstedt och fil. dr. Ingegerd Palme.

Ett från föreningsmedlemmar i Göteborg inkommet förslag om bildandet av en Göteborgsgrupp av Akademiskt bildade kvinnors förening diskuterades och antogs av föreningen.

Författningsfrågan och vår rätt.

Då det kommit till redaktionens kännedom att de i föregående häfte under rubriken "Författningsfrågan och vår rätt" gjorda uttalandena på vissa håll tyfts såsom en avvikning från den neutralitet i politiska frågor som Hertha programenligt intar, få vi härmed förklara att för vår del syftet uteslutande var att framhålla vad man politiskt och kommunalt hoppas och önskar för kvinnorna. Finner man sig kunna avlyssna en biklang av politiskt partitagande i orden, kunna vi här endast betona att sådant icke avsetts.

Redaktionen.

Notiser från bokvärlden.

Daniel Malmbrink. Roman av *Lydia Wahlström*. P. A. Norstedt & Söners förlag.

Ordet roman har i vårt dagliga språkbruk en rätt vid och allmän betydelse. Närmare bestämt skulle man snarast kalla denna bok för en psykologisk berättelse om titelfiguren. Karaktärsstudien av huvudpersonen, den enda man gör riktigt nära bekantskap med, d. v. s. både inifrån och utifrån, är på samma gång en studie över protestantisk och katolsk religiositet. Uttrycket "studie" användes här för att antyda själva vederhäftigheten. Studierna ligga bakom, ej på ytan. Framställningssättet är visst icke tungt. Boken är tvärtom rolig att läsa. Samtalstonen är väl träffad. Så talad dialog som här är inte vanlig.

En fransk litteraturhistoriker säger om de reflexioner, som på sin tid utgjorde romanernas prydnad, men för

nutida läsare av dessa gamla romaner förefalla störande och långtråkiga, att de i själva verket ej voro mindre på sin plats än i de moderna romanerna, "de oändliga beskrivningarna på föremål, som icke ha någon betydelse för det som tilldrager sig eller på landskap, som hjältarna ej betrakta". De gamla romanhjältarna "läto sig överallt åtföljas av en filosof, som resonerade över det som hände dem. De moderna hjältarna släpa överallt med sig en hop parasiter, som, fast de tala om annat än moral, varken äro mindre till hinders eller mera roliga". Daniel Malmbrink har ej med sig något sådant, allt iakttagande sällskap. Av beskrivning är här föga. Framställningen är nästan helt berättande, där den ej är dialogisk. I våra dagar, då det skrives så mycket skönlitteratur, som liknar filmfotografering, är det en välgörande omväxling att för en gångs skull finna det visuella inskränkt till nå-

gra få enkla drag och nyanseringen för-
lagd till det inre.

Till stor del är Malmbrinks person och utveckling skildrad genom en slags oratio obliqua av hans egna tankar om sig och sitt läge. Detta subjektivt psykologiska drag i förening med det berättande ger ett ganska egendomligt framställningssätt. Man skulle kunna kalla det själskrönikans. Stämmingsmåleri är det inte.

Det är mycket djärvt att göra huvudpersonen till präst. Djärvt inte så mycket i förhållande till det lutherska präst-ämbetet — som en anklagelse mot detta kan Daniel Malmbrinks figur ej uppfattas. Mot den tolkningen har hans skildrare på flera sätt garderat sig. Men djärvt i psykologiskt avseende. För en människa, som missbrukat religionen, är en kris fram till personlig kristendom mera osannolik än för en, som stått utanför, och här gäller det en präst, lika hemmastadd med modern teologi som han individuellt är främmande för djupare andlighet. Det vill till att få läsaren att tro på en djupgående etisk och religiös omvändelse under sådana omständigheter. Förf. har ytterligare försvårat uppgiften genom att påbörda Malmbrink så svåra karaktärslyten.

Just i Malmbrinks etiska och religiösa omvändelsekris har skildraren i alla handlingar gett något fullt äkta och personligt. Sätter läsaren här något frågetecken, kan det endast gälla vissa punkter av sammanhanget med fabeln och figuren i det hela.

Eleanor, som ger anledning till Daniels estetiska och erotiska omvändelse — för honom vägen till den religiösa — är en väl genomtänkt figur. Ett intryck av liv, som motsvarar denna genomtänkt-
het och det psykologiska raffinemanget i kärlekshistorien med Daniel, får man visserligen inte. Men enskilda drag äro mycket träffsäkra, t. ex. det att själva hennes skönhet gjort henne skygg och misstrogen mot män. Detta är ett fullt

verklighetstroget drag ur en modern kvinnopsykologi, som ännu torde vara förborgad för manliga författare.

Det ligger en rikedom av både teoretiska och praktiska iakttagelser och reflexioner i bilderna av och samtalen om protestantisk och katolsk religiositet. Verklighetsskildring, kritik, förstående sympati, ingendera saknas varken för katolska eller lutherska eller engelskt högkyrkliga och lågkyrkliga utformningar av fromhet. Men fullt positivt bejakande står bokens författare till den centralt kristna erfarenheten.

HILMA BORELIUS

Gränsen. En historia av *Karin Ek*. P. A. Norstedt & Söners förlag.

Som den benådade lyrikern, givarin-
nan av "Den kostbara hvilans" ljusstrå-
lande och mörkertygda skatter, ha vi
lärt känna Karin Ek, också som "Fred-
mansgestaltens" inspirerade tolkarinna.

Sin nya bok kallar hon själv "en hi-
storia". En mindre nyanserat kännande
diktare hade väl nämnt den 410 sidor
starka volymen roman. Den har ytligt
taget de hävdvunna betingelserna härför.

Med säker känsla för det väsentliga i
sin bok har Karin Ek undvikit den mera
allmängiltiga etiketten. Det är historien
om en själs genombrottskamp, handling-
arna och händelserna i sitt utåtvända
förlopp äro här av reducerat och under-
ordnat intresse. Men som ram och fond
för Agnes Alenius' brottning med sig
själv och livet stå i samma prakt och
sällsamt bedårande glans, samma brus-
fyllda mörker och mäktiga ödesstäm-
ning som i förf:s dikter sol och himmel
och hav, kobbar och skär, en rundmål-
ning av underbar och betagande skön-
het.

Karin Eks lidelsefulla och starka dik-
taretemperament har räddat henne ur
vådorna av att syssla med ett banaliteten
så nära liggande motiv som det hon gri-
pits av. Det kan ha låtit stort i och för
sig när här redan talats om att det är

en själs genombrottskamp, som fyller boken. Men det kan hända att det är fickformatsstrider som serveras, och inte alltid är det så värst mycket bevänt med själen, som man begär att läsaren skall ha intresse för. Det är inte heller utan, att en viss fruktan griper en när man i bokens första avdelning börjar se varthän det lutar, och man frågar sig om Karin Ek har rätt att med sin egen, till ödsel fulla rikedom förgylla upp Agnes Alenius' förälskelse i en henne socialt lägrestående man.

Det blir ingen lång tid för tvekan. Med nästan våldsamt styrka rycker förf. läsaren med i det inre händelseförloppet. Så intensivt är det hela genomdiktat, taget inifrån ur lönliga själsdjup och buret av livsallvar, att det inte lämnar plats för några vidare invändningar.

Lyrikern-skalden blir Karin Ek inte kvitt. Stämningarna, skönhetssynerna av dagrars och skuggors växling, av drivande skyar och ett evigt böljande hav, av de yttersta skärens linjespel, av stadskonturen i slöjande dis eller solskarp glans hålla henne fången och breda sig ut över berättelsens gång. Understundom tar det underbart härliga språket direkt versens regelbundna rytmen, det är endast de uppdelade raderna som fattas för att det helt skall avslöja sig som färdigt dikt. Som exempelvis ett par sidor av Agnes' dagboksanteckningar. De kunna inte läsas annat än i versens givna bundenhet.

E. K—N.

För rättfärdighets skull av *Frigga Carlberg*. Wahlström & Widstrands förlag.

Det är, trots allt, en välgörande förfriskande luft som slår en till mötes från den lilla brackiga småstad förf. inför oss i. Men det är förstas tack vare författarinnan själv. Utan henne, och Märta Wander, som hon låter förirra sig dit, har man skäl att antaga att platsen varit och förblivit outhärdlig. Nu ser

man hela den lilla hålan och den samhället behärskande släkten Brandin i sin mångfald av medlemmar med förf:s egen humoristiska syn, och man har verkligen roligt åt den oförfärdade och resultatrika uppståndelse som Märta Wander ställer till i detta småstadsfilistrarnas hemvist. Kanske lyckas hon egentligen litet för bra i allt vad hon företar sig för att man inte ska misstänka förf. för en viss partiskhet till sin hjältninns förmån på bekostnad av full verklighetssans, men man bryr sig föga om att reflektera vidare över den saken. Man har endast roligt åt den dråpliga teckningen av dessa brackiga typer i sin fullkomliga omedvetenhet och gläder sig hjärtinnerligt åt den snopna reträtt de efterhand måste göra på både den ena och den andra punkten.

Den känsla av äkta och stark indignation mot öppen eller förklädd småaktighet och uppblåsthet, låghet och elakhet, som ligger under denna friska skildring av en liten avkroks förhållanden och de typer som där frodas, ger *Frigga Carlbergs* bok ett värde utöver en roande förströelseläsning. Den stärker och värmer.

E. K—N.

Filippas öden. Roman av *Frida Stéenhoff*. Wahlström & Widstrands förlag.

Vi ha lärt oss respektera Frida Stéenhoff som den orädda förfaktarinnan av den mening hon företräder. Som social skriftställarinna har hon väckt strid, näst Ellen Key har väl knappast någon av våra författarinnor kommit meningsvallet att yra häftigare upp än hon. Hur folk än må ställa sig till hennes åsikter, måste dock även motståndarna ge erkännande åt den öppna och klara positionen, såväl som åt den pregnans och logik som karakterisera hennes sociala skriftställarskap.

Inte alltid — eller kanske snarare bra nog sällan — äro människor själva säkra

på vad som är deras lyckligaste uttrycksform. När Frida Stéenhoff i Filip-pas öden arbetar med de problem hon rört vid i etiskt-sociala skrifter och broschyrer, är hon icke lika lycklig i behärskandet av ämnet som i dessa. En starkare verkan gör inte denna bok. Dess största intresse ligger i de inblikkar den ger i en tidsriktning, som förf. av alldeles speciella skäl kan skildra med den initierades förstahandskunskap, utan att därför själv ha varit in dragen i den. Väl igenkännliga ledare och bärare av den äldre pietistiska strömningen figurera här med omiskänlig verklighetsfärg över bilden. Det lätt identifierbara "Solvik" med sin goda och milda prinsessa tecknar sig vackert i förf:s egna barndomserinringars ljus, ehuru — eller kanske just därför — att vardags- och smådragen icke retuscherats bort.

E. K-N.

Vår Tid. Årsbok utgiven av *Samfundet De Nio* 1918. Svenska Andelsförlaget.

De Nios årsbok räknar redan sin tredje årgång. Den kommer i samma vackra och värdade utstyrelse som under föregående år, men under ny redaktion, doktorerna Göran Björkman och Erik Hedén ha avlöst Anna Maria Roos, som förut med så stort intresse och kärlek till uppgiften skötte årsbokens redigering.

Den uppehåller föregående års tradition och namnets förpliktelse — att spegla tiden, så som dess drag bli skönjbara i litteraturströmningarna. Vi få genom Arvid Mörne en blick på Finlands unga svenska diktare, deras ideal och vårbrytningskamp för finlandssvenskan under den fennomanska nationalitetsrörelsens stormanlopp. Algot Ruhe ger i en bra nog skelettartad uppräknning namnen på franska författare under krigsåren. August Brunius har en intressant studie över modern engelsk kritik med karaktäriseringar av dessa mer och mindre kän-

da kritiker-individualiteter, vilkas profiler teckna sig med så bestämd nationell kontur. Klara Johansons grepp går ned på djupet, där strömningarna på liv och död gå. I en briljant analys av det nya Tysklands diktare blottar hon det innersta och avgörande i den tyska diktens själskris under krigsvåldornas år. Det är nakna själsansikten som här vändas upp emot oss med revoltens lidelse i dragen och domen över en genom självförvällande fallen värld på läpparna. Ellen Key skisserar bilden av den messianska mänsklighet, som drömmer om förverkligande i den nya judendomen genom bärare sådana som en Martin Buber. Vilhelm Ekelund har en knippe av sina sköntformade aforismer, John Landquist en filosofisk och psykologiserande essay om människokunskap, Ann Margret Holmgren en bit memoarlitteratur, om Nils v. Rosensteins mor och hennes närmaste, intressant som sådan men i egentlig mening icke hithörande. Elin Wägner har genom en översikt av de krigförande ländernas kvinnotidningar gjort en sammanställning av krigets makt över kvinnorna, och Viktor Almquist och Nathan Söderblom börja och sluta årsboken med var sin fredsartikel.

Vår tid är en i sitt slag enastående publikation, vilken som sådan och på grund av innehållets delvis högt stående kvalitet förtjänar att ihågkommas av litteraturintresserade.

E. K-N.

Världens återuppyggande av *Bertrand Russell*. Till svenska av August Carr. Svenska Andelsförlaget.

De framåtseende ha före dessa sista dagars händelser, då stora delar av de gamla samhällena störta samman, arbetat med världsrekonstruktionens problem. I klar uppfattning av en katastrofs oundviklighet, då stats- och samhällsinstitutioner icke hållits rörliga och i överensstämmelse med förändringarna i

de levande människornas inre och yttre förhållanden, ha de laborerat med nya politiska och sociala ideal som basis för den nya värld som skall byggas upp på spillrorna av en dömd och fallen.

Bertrand Russell är en av dessa. Hans bok, som består av föreläsningar hållna under 1915 och början av 1916, visar en fördomslös insikt om det ohållbara i det hittills härskande systemet och ett positivt tankeresultat med avseende på ledande principer vid nyordnandet av nationernas yttre och inre liv.

Som nedärvda rester från en primitivare tidsålder, livshämmande för individerna och frihetsdödande för folken, då de icke längre äro en passande dräkt för de instinkter och behov, som utvecklats ur de nya förhållandena, utdömer han det moderna samhällets institutioner och begär en ny samhällets struktur i överensstämmelse med individernas utveckling. I en medryckande exposé skisserar han betingelserna för världens återuppbyggande, nödvändigheten av att samhället i själva sin konstruktion ger rörelsefrihet och rum för de skapande drifterna hos mänskorna, ur vilket allena ett positivt och starkt liv för individerna som för samhället växer fram. De nu starkt härskande ägodrifterna åter måste tvingas tillbaka och omvandlas.

Bertrand Russell är en positiv tänkare, och hans bok kommer med positiva värden i dessa nedbrytningens tider. Den bör kunna räkna på en vid krets av riktigt hungriga läsare.

E. K-N.

Censurfria Tysklandsskildringar

av *Gustav Siösteen*. Svenska Andelsförlaget.

När den tyska revolutionen kom, möjliggjord genom upplösningen inom här och flotta, var den en överraskning även för initierade Tysklandskännare. Detta plötsliga, katastrofala sönderfallande av det välorganiserade, disciplinerade Tyskland verkade ofattbart. Så fullkomligt

hade censuren fungerat. Utlandet visste så gott som intet om de verkliga förhållandena inom riket.

Uppseendeväckande i högsta grad verkade därför de skildringar från Tyskland som *Gustav Siösteen* under förhösten började publicera i Göteborgs Handelstidning under samma rubrik som den nu utgivna boken, där han samlat dem. Dr Siösteen vittnade med den under de fyra krigsåren på stället bosatte iakttagarens auktoritet, censurfritt som han kunde göra det i den svenska tidning som stod honom till buds. Det var avslöjanden om den yttersta nöd, om förtvivlan, revolt och demoralisation. Följden blev ogillande och angrepp från många håll, man tvivlade på opartiskheten i bedömandet, misstänkte väl också syftet med svartmålingarna.

Vad som sedan dess hänt har fullt rättfärdigat förf. på dessa punkter — om nu sådant behövdes. Det stora demokratiska genombrottet i Tyskland, den plötsliga, oavbrutna reträtten av fronterna i Frankrike, utnynnande i ett uppgivande av kriget, få sin fullkomliga och fattbara förklaring genom den inblick i de inre förhållandena man får genom dr Siösteens skildringar av det genom hunger och lidanden under de långa krigsåren utpinade och förtvivlade Tyskland. De äro av största upplysande intresse för dem som söka göra sig en föreställning om de bakom och under drivande krafterna till det som nu skett, och de böra — från olika synpunkter sett — verka förklarande och urskuldande.

E. K-N.

Insända böcker.

Albert Bonniers för'lag: **Helenas första kärlek**. En Stockholmsroman av *Agnes von Krusenstjerna*. — **Allsegraren**. I. Kvinnorna under världskriget. Av *Ellen Key*. **Jahves eld** av *Hjalmar Söderberg*. — **Släktarvet**. Roman av *Ernst Lund-*

quist. — **Inte precis om kvinnorna** av *Evert Taube.* **Valda dikter** av *Lotten von Kræmer.* Utgivna av Samfundet De Nio med levnadsteckning av *John Landquist.* (I distribution.) — **En döds memoarer.** Roman av *Hjalmar Bergman.* — **Jean-Christoffe. X.** Den nya dagen. Av *Romain Rolland.* Översättning av *Louise Åkerman.* — **Bannlyst.** En berättelse av *Selma Lagerlöf.* — **Carl Gustaf v. Brinckman under diplomatåren 1792—1810.** Av *Hilma Borelius.* — **Handbok till Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige** av *Valborg Olander.*

Svenska Andelsförlaget: **Undergången** av *P. Rösiö.* — **Världens återuppbyggande** av *Bertrand Russell.* Till svenskan av *August Carr.* — **Dubbelmoralen.** Den för man och kvinna olika sexuella moralens ödesdigra verkningar av *Jeanna Heijekenskjöld.* Andra upplagan. (I distribution.) **Censurfria Tysklandsskildringar** av *Gustav Siösteen.* — **Vår tid.** Årsbok utgiven av *Samfundet De Nio.* 1918. — **Templet på berget.** Berättelse från Transsylvanien av *Elsa de Szasz.* Till svenskan av *Hjördis Key-Rasmussen.* Illustrerade noveller: I. **Emmeline** av *Alfred de Musset.* Övers. av *Gösta Gideon Molin.* Illustrationer av *Einar Nerman.* II. **Den fattige musikanten** av *Franz Grillparzer.* Övers. av *A. Gillqvist.* Illustrationer av *David Jägtström.* III. **Hans och Heinz Kirch** av *Theodor Storm.* Övers. av *Elsa Malm.* Illustrationer av *Åxel Fridell.* IV. **Skatten i Franchard** av *Robert Louis Stevenson.* Övers. av *Thure Nerman.* Illustr. av *Evald Dahlskog.* — **Näktergalen.** Saga av *H. C. Andersen.* Med 8 färgplanscher av *Elsa Ekman.*

Wahlström & Widstrand: **Vår Christina.** Roman från Skåne på 1830-talet av *Jane Gernandt-Claine.* — **För rättfärdighets skull** av *Frigga Carlberg.* — **Svensk musikhistoria** av *Tobias Norlind* Andra tillökade och illustrerade upplagan. **Språkets liv.** En inledning till språkets studium av

Nat. Beckman. — **Filippas öden.** Roman av *Frida Stéenhoff.* **Jag och de andra.** (Ur *Vilhelm Stens* dagbok.) Av *Willy Siöcrona.* (Maud Wilmot).

P. A. Norstedt & Söners förlag: **Några tonkonstens mästare i forna dagar** av *Romain Rolland.* Översättning av *Alma Faustman.* — **En upptäcktsresa genom Sverige.** Reseberättelser upptecknade av *Lars P. Nelson.* — **Gränsen.** En historia av *Karin Ek.* — **Daniel Malmbrink.** Roman av *Lydia Wahlström.*

J. A. Lindblads förlag: **Johannes Schefferus.** En storman från 1600-talets Uppsala av *Henrika Scheffer.* — **Abraham Lincoln.** En livsbild av *Elias Grip.* — **Sociala frågor.** En översikt över nutida spörsmål av *Jonatan Julén.* — **«Den signade dag».** Morgonstunder med skolgång av *Jeanna Oterdahl.* — **Sommarbarnet.** Berättelser för barn av *Irene Borgensstierna.* — **Vägar och vidder** av *Sixten Belfrage.* — **Helig kärlek.** — Berättelse från det gamla Assisi av *Helene Christaller.* Övers. av *Fanny Ekenstierna.* — **Bröderna.** Berättelse av *Gustav Frenssen.* Övers. av *Axel Nihlén.* — **Vardagslivets hjältar.** Berättelser av *Ernst Zahn.* Övers. av *Hugo Hultenberg.* — **Mary Slessor.** Ett underbart livsverk skildrat av *W. P. Livingstone.* Övers. av *Fanny Ekenstierna.* — **Husmoderns kalender 1919.** — **Ungdomens kronkalender 1919.** — **Skolkalendern 1919.**

Medéns bokhandelsaktiebolag: **Några dikter** av *Jeanna Oterdahl.*

Tidens förlag: **Världens ansikte** av *Johan Boijer.* Övers. av *Erik Lindorm.* — **Den stora hungern.** Roman av *Johan Boijer.* Övers. av *Per Edvin Sköld.*

Evang. Fosterlandsstiftelsens Förlagsexp.: **Tunagårdens vita rosor** av *A—der* (Anna Ölander). — **Lycka.** Berättelse för de unga av *Hanna Pettersson.* — **Skuggor och ljusglimtar.** Berättelser och skisser av *Hanna Pettersson.* — **Styrman Ankarbergs berättelser** av *Carl Fr. Peterson.*

Jur. kand. **EVA ANDÉN**

Led. av Sveriges Advokatsamfund.

KVINNLIGA JURIDISKA BYRÅN

LILLA VATTUGATAN 14^I vid Brunkebergstorg
RIKS 75 76 ALLM. TEL 183 36

Testamenten, bouppteckningar, arvsutredningar, äktenskapsförord, familjerättssaker, juridiska uppdrag av alla slag. Även skriftliga förfrågningar besvaras.

SINGER "66"

MODERNASTE SYMASKIN

NYTTIGASTE MÖBEL

== ANNONSER FÖR HERTHA ==

upptagas av

Fröken Ingeborg Bergström

31 ÖSTERMALMSGATAN 31

Rikstel. 97 83

Rikstel. 97 83

Telefon
539
Malmö

Perslow's

**SIDEN- &
MANUFAKTUR-
AFFÄR**

Alltid nyheter i största urval

PÄLSÄTELJÉN

Mästersamuelsgatan 37, 1 tr.
Hörnet av Malmskillnadsgatan.

••• S T O C K H O L M
Riks Norrm. 241 * Allm. 11585

PÄLSVAROR AV ALLA SLÄG

Innehavare: ALBERT STRIDSBERG Körsnär

Äkta

VADSTENASPETSAR

till utstyrlar och presenter. Stort urval.
Bäst och billigast.

SVENSKA SPETSDEPOTEN,

Grevturegatan 34 A. I, kl. 10—6.

A. T. 40204

(Andra huset från Linnégatan.)

Firma Selma Häglund

PARFYM-MAGASIN

38 HAMNGATAN 38

-- STOCKHOLM --

Allm Tel. 8407 -- Riks Tel. 2357

A.-B. Nordiska Kompaniet.

Textilavdelningen Thyra Grafström, Stockholm.

Permanent utställning av färdiga och påbörjade arbeten
samt material. Råd vid inredning av våningar m. m.

Undervisning

i Italiensk spets- och annan konstsöm.

Ständigt på lager därtill hörande material.

Svensk, Fransk och Bömisk Spelstråd. Rikhaltigt urval av Spetsmönster.

A.-B. JOHN V. LÖFGREN & Co

Kungl. Hovleverantör

Riks 429 FREDSGATAN 3 :- STOCKHOLM A. T. 5048

Sverges äldsta, största och bäst
renommerade *specialaffär* i

Siden- och Ylle-Klän- ningstyger

Prover till landsorten sändas *gratis* och
franco.

ANNA BENGTSONS KAPPAFFÄR

Kullagatan 21

HÄLSINGBORG
REKOMMENDERAS

Riks tel. 1245 & 3245

Kostym- och Kapptyger. • Stort urval. • Beställningar emottagas.

I N N E H Å L L

Barnmorskornas lönefråga. Av *Ada Nilsson*.

De svenska kvinnornas fredsroster.

Giftermålsbalkens revision.

Organisationsfrågan inom privatskolornas lärarinnekår.

Notiser från bokvärlden.

För kapitalister, särskilt fruntimmer, har det länge varit ett önskemål att kunna överlämna värden av sina värdepapper och skötseln av sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet av det anförtrodda uppdraget, ävensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatavdelning

(Kungsträdgårdsgatan 8. Expeditionstid $\frac{1}{2}$ 10—4)

som under garanti av **Stockholms Enskilda Bank** åtager sig vård och förvaltning av enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatavdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatavdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenter influtna medel. Vidare efterser Notariatavdelningen utlottningar av obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blivit utlottad, samt lämnar förslag till ny **placering** av det ledigblivna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatavdelningen, underrättar Notariatavdelningen gäldenären därom att räntorna å inteckningarna skola till avdelningen inbetalas, varefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatavdelningen att inteckningarna bliva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos avdelningen deponerad inteckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter **Stockholms Enskilda Bank** förlusten genom uppkommen skada.

Förvarisavgift: 50 öre för år per 1,000 kr. av depositionens värde, dock ej under 2 kr.